ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ

Ο ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΞΑΕΤΙΑΣ 1946 - 1951

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ κ. Γ. ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ

Ἡ ἔκθεσις τοῦ κ. Πεσματζόγλου, ἥτις ἀνεγνώσθη πρὸ τῆς ψηφοφορίας ἔχει ὡς ἀκολούθως:

Κύριοι Μέτοχοι,

Πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἱδρύματος κατὰ τὸ ἔτος 1950 καί, ἐν γενικωτέραις γραμμαῖς, εἰς ἀπολογισμὸν τῆς δράσεως αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως ἐξαετίαν, καθ' ἣν ἡ παροῦσα Διοίκησις εἶχε τὴν τιμὴν νὰ προΐσταται τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, θεωροῦμεν ἀπαραίτητον νὰ σᾶς δώσωμεν μίαν συνοπτικὴν εἰκόνα τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος θέσεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν σημειωθεισῶν διεθνῶν ἐξελίξεων.

Ι Η ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Τὸ ἔτος τοῦ ὁποίου ἐπιχειροῦμεν σήμερον τὴν ἀνασκόπησιν ὑπῆρξε κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν πενταετίαν τὸ ἔτος τῶν πλέον ἀπὸ τόμων ἐναλλαγῶν, συνεπείᾳ διεθνῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα μετέβαλον οὐσιωδῶς τὰ δεδομένα τῆς οἰκονομικῆς τῆς Χώρας δραστηριότητος κα ἰτης ἐν αὐτῇ ἀναπτυχθείσης δράσεως τῆς ἡμετέρας Τραπέζης.

Ἤρχισε πράγματι τοῦτο μὲ τόνωσιν τῶν συμπτωμάτων της γενικωτέρας ἐκείνης βελτιώσεως τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν ἥτις εἶχε ἤδη σημειωθῆ κατὰ τὸ τελευταῖον ἡμιμισυ τοῦ 1949. Τὰ πληθωρικὰ φαινόμενα, ἅτινα κατέτρυχον τὴν οἰκονομίαν ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως, ἤρχισαν ὁπωσδήποτε συγκρατούμενα καὶ μονιμωτέρα πως νομισματικὴ τάξις ἤρχισεν ἀποκαθισταμένη. Χαρακτηριστικὸν τῆς μεταβολῆς ταύτης δεῖγμα ἀπετέλει τὸ γεγονός, ὅτι, παρὰ τὴν συνεχῆ καὶ πολλάκις ἐντονον αὔξησιν τῆς κυκλοφορίας καὶ παρὰ τὸ γεγονὸς τῆς ἀνοπροσαρμογῆς τῆς ἐξωτερικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1949 αἱ τιμαὶ ἐλάχιστα μετεκινήθησαν.

Αἱ τοιαῦται νομισματικαὶ ἐξελίξεις ὑπῆρξαν ἀποτέλεσμα τόσον τῆς ἀποκαθισταμένης εὐρυθμίας του παραγωγικου μηχανισμοῦ τῆς Χώρας ὅσον καὶ τῆς ἐπιβραδύνσεως τῆς κυκλοφορίας. Ἐκ ταύτης προέκυψε καὶ μετριασμὸς τῆς παθολογικῆς τάσεως πρὸς ἀποθεματοποίησιν ἀγαθῶν καὶ κάμψις τῆς ροπῆς πρὸς ἐπένδυσιν τῶν ἀποταμιεύσεων εἰς χρυσᾶ λίρας, κάμψις ἥτις κυρίως ἐνεφανίσθη κατὰ τὸ τέλος τοῦ πρώτου ἑξαμήνου, καθ' ὃ ἐσημειώθη ὑποχώρησις τῆς τιμῆς τῆς χρυσῆς λίρας εἰς ἐπίπεδον κατώτερον τῶν 200.000 δραχμῶν.

Αἱ γενικώτεραι εὐτυχεῖς συνέπειαι ἐκ τῆς τοιαύτης ἐξελίξεως ὑπῆρξαν πολλαὶ βεβαίως. Αἱ κυριώτεραι ὅμως ἀναφέρονται εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς εἰς μέσα πληρωμῆς ἀπορροφητικότητος τῆς οἰκονομίας καὶ τὴν βαθμιαίαν ἀνάκτησιν τῆς ἐμπιστοσύνης ἐπὶ τὸ ἐθνικὸν νομισμα. Οὕτω, κατέστη ἀκίνδυνος ἡ αὔξησις τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ ἐτονώθη ἡδιάθεσις πρὸς φυσιολογικὴν ἀποταμίευσιν, ἐκδηλωθεῖσα διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν καταθέσεων ἐν σχέσει πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ χαρτονομίσματος.

Ὅλα, ἐξ ἄλλου, τὰ εὐνοϊκὰ ταῦτα συμπτώματα ἐδημιούργουν μιαν αἰσιόδοξον ἀτμόσφαιραν, ἐντὸς τῆς ὁποίας παρετηρεῖτο αὔξουσα ἀναλογία τῶν πρὸς δημιουργικὰς καὶ ἀποδοτικὰς ἐπενδύσεις διοχετευομένων κεφαλαίων πάσης προελεύσεως. Ἡ τοιαύτη δὲ μετα βολὴ βεβαίως ἐνετο εἰς τὸν κατατεθέντα εἰς τὴν Βουλὴν προϋπολογισμὸν 1950—1951, ὅστις ἄφηνε διὰ δαπάνας ἀνασυγκροτήσεως ποσὸν 940 δισεκατομμ. ἐπὶ πλέον τοῦ διατεθέντος κατὰ τὴν προηγουμένην χρῆσιν. Ἐγεννήθη οὕτως ἡ ἐλπὶς τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ προγράμματος ἀνασυγκροτήσεως ἀπὸ τὸν οἰκισμὸν καὶ τὰ συγκοινωνιακὰ ἔργα εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν πηγῶν ἐνεργείας καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν λοιπῶν παραγωγικῶν δυνατοτήτων καὶ ἰδίᾳ τῆς βιομηχανίας, δι' ἣν προεβλέποντο δαπάναι ἀντιστοιχοῦσαι εἰς τὰ 27,2% τοῦ ὅλου προγράμματος.

Τὸ ἐνθαρρυντικώτερον ὅμως σύμπτωμα τῆς ἀναζωογονήσεως τοῦ οἰκονομικοῦ ὀργανισμοῦ μας ἀπετέλει ἡ ἀναθάρρησις τῆς ἰδιωτικῆς ἀποταμιεύσεως, ἥτις εἶχεν ἀρχίσει νὰ προσφέρεται πρὸς παραγωγικὴν καὶ δημιουργικὴν χρησιμοποίησιν. Τὰ ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου ἀποτελέσματα διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς οἰκονομίας θὰ ἦσαν κατὰ πολὺ εὐεργετικώτερα, ἐὰν τὸ κράτος κατώρθωνε νὰ κατευθύνῃ τὴν ἰδιωτικὴν ταύτην ἀποταμίευσιν, ἐπὶ τῇ βάσει προγράμματος, πρὸς παραγωγικωτέρας ἐπενδύσεις.

Ἡ ἐπιτελεσθεῖσα κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον πρόοδος ὀφείλεται βεβαίως εἰς τὴν ἀκατάβλητον προσπάθειαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ· ὀφείλεται ὅμως, ἐξ ἴσου, καὶ εἰς τὴν πολυτιμωτάτην Ἀμερικανικὴν Βοήθειαν, ἐξ ἧς προέρχονται τὰ 27% τοῦ συνόλου τῶν πόρων, δι' ὧν ἐξασφαλίζεται ἡ διατροφὴ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ δι' ἧς καλύπτεται τὸ ὀξύτατον πρόβλημα τῆς παθητικότητος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶνας.

Β΄ — Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΗΣ ΚΟΡΕΑΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ

Ὁ πόλεμος τῆς Κορέας ὑπέσκαψε τὰς εὐτυχεῖς πραγματοποιήσεις τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας κατὰ τὴν πρώτην ἑξαμηνίαν τοῦ παρελθόντος ἔτους. Τὸ γενικώτερον διεθνὲς οἰκονομικὸν πλαίσιον, τὸ ὁποῖον διεμορφώθη ἐντεῦθεν, παρουσιάζει σειρὰν δυσμενῶν περιστατικῶν, ἐξ ὧν τὰ ἀσκήσαντα τὴν ἀμεσωτέραν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἦσαν: 1) ἡ περικοπὴ τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας, καὶ 2) ἡ συνεχὴς ὑψωτικὴ πάσις τῶν τιμῶν ἐν τῇ διεθνεῖ ἀγορᾷ καὶ ἡ ἐκ ταύτης ἔμμεσος σταθερὰ μείωσις τῶν συναλλαγματικῶν πόρων τῆς Χώρας.

1) Η ΠΕΡΙΚΟΠΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

Καὶ ὅσον ἀφορᾷ μὲν τὴν περικοπὴν τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας καὶ τὴν μετατροπὴν τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ εἰς πρόγραμμα περίπου ἐξοπλιστικὸν δὲν ὑφίσταται ἐκ πρώτης ὄψεως ἄμεσος κίνδυνος νὰ ἀποδοῦν αὗται ἐξαιρετικῶς οἰκονομικῶς ἐπιζήμιοι διὰ τὴν εὐσταθειαν τῶν περισσοτέρων ἴσως τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν. Καὶ τοῦτο, διότι τὸ Σχέδιον Μάρσαλ ἐπέδειξε τοιαύτην ἀποτελεσματικότητα καὶ ἡ προσπάθεια τῆς εὐρωπαϊκῆς αὐτενεργείας, ἥτις ἐπλαισίωσε τὰς ἐπιδιώξεις του, ἀνεπτύχθη εἰς τοιοῦτον βαθμὸν κατὰ τὰ δύο ἔτη τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας, ὥστε τὰ συμπτώματα τῆς ἀναρρώσεως καὶ στερεώσεως τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκονομίας νὰ ἔχουν καταστῇ ἔκδηλα.

Εἰδικῶς διὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ περικοπὴ τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας καὶ ἡ ἔνταξις εἰς τοὺς σκοποὺς τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ τῆς ἱκανοποιησεως τῶν αὐξανομένων ἀναγκῶν ἐξοπλισμοῦ, ὑπὸ καθεστὼς μάλιστα ὑψουμένων διεθνῶν τιμῶν, δημιουργεῖ ἐξαιρετικὰς δυσχερείας. Καὶ τοῦτο, διότι ἐνῶ ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη ἀρχίζει νὰ ἐπιδίδεται εἰς τὴν ἐξοπλιστικὴν προσπάθειαν μετὰ τὴν ἐν πλήρει ἡσυχία περαίωσιν τοῦ ἔργου τῆς ἀνασυγκροτήσεως, ἡ Ἑλλὰς ἀναγκασθεῖσα, νὰ προτάξῃ τὴν ἐξοπλιστικὴν της προσπάθειαν, εὑρίσκεται σήμερον εἰς ἣν θέσιν ἦσαν αἱ ἄλλαι εὐρωπαϊκαὶ χῶραι κατὰ τὴν ἔναρξιν της ἐφαρμογῆς τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ. Ἐπὶ πλέον δὲ ἀντιμετωπίζει περικοπὴν τῆς βοηθείας ταύτης τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς, καθ' ἣν ἐδημιουργήθησαν αἱ συνθῆκαι ἀποτελεσματικῆς, ὡς ἀνεπτύχθη ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης ἀνασκοπήσεως, προσπαθείας διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς Χώρας.

Συνεπείᾳ τῆς περικοπῆς, ἀμβλύνεται πως ἡ δυνατότης τῆς διὰ διαρθρωτικῶν μεταβολῶν ἐπιδιωκομένης ἀναπτύξεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας. Ἐμπνέει, ἐν τούτοις, βαθυτάτην αἰσιοδοξίαν τὸ γεγονός, ὅτι, ἀντὶ οἱασδήποτε παθητικῆς μοιρολατρείας, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καὶ ἡ Κυβέρνησις τῆς Χώρας χωρὶς θαρραλέας πρὸς τὴν γενικωτέραν κινητοποίησιν τῶν ἀναιμικῶν ἑλληνικῶν δυνατοτήτων, ὥστε ν' ἀναπληρωθῇ ἐν μέρει τὸ ἐκ τῆς περικοπῆς δημιουργηθὲν κενόν.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν ὕψωσιν τῶν διεθνῶν τιμῶν, ἥτις ἀρχικῶς προῆλθεν ἐκ τῆς αὐξούσης ἀναζωογονήσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἐν Ἡνωμέναις Πολιτείαις, διὰ νὰ ἐνταθῇ ἐκ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξοπλιστικῆς ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ προσπαθείας, αὕτη ἐπέδρασεν εὐεργετικῶς ἐπὶ τῶν οἰκονομιῶν τῶν περισσοτέρων, πλὴν τῆς Ἑλλάδος, εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Ἡ βελτίωσις αὕτη ἐνεφανίζετο ἐναργέστερον εἰς τὴν ἀποκατάστασιν ἰσορροπίας εἰς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν τῆς Εὐρώπης ἰδιαίτατα δὲ τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Ἀποτελεσματικὸς δὲ πρὸς τοῦτο συνέτεινεν ἡ ὑποτίμησις κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1949 τῆς ἐξωτερικῆς ἀξίας τῆς λίρας στερλίνας, συνοδευομένη ὅμως ἀπὸ τοὺς περιορισμοὺς καὶ ἐλέγχους τῶν τιμῶν καὶ ὑπηρεσιῶν, οἵτινες συνεκράτησαν τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας ταύτης ἐπίπεδον τῶν τιμῶν. Ἐκ τῆς τοιαύτης βελτιώσεως καὶ τὰ ἀποθέματα τῆς περιοχῆς τῆς στερλίνας εἰς χρυσὸν καὶ δολλάρια ηὐξήθησαν σημαντικώτατα καὶ ἡ τιμὴ τῆς λίρας ὑψώθη ἔναντι τοῦ δολλαρίου.

Ἤτο φυσικὸν ὅμως, ἐνώπιον συνεχῶς αὐξανομένης μετακινήσεως πρώτων ὑλῶν καὶ βασικῶν εἰδῶν καὶ ἐνώπιον τοῦ σχηματισμοῦ ἀποθεμάτων εἰς ὅλας τὰς χώρας, αἱ τιμαὶ—συντελοῦντος καὶ τοῦ ψυχολογικοῦ ἀντικτύπου ἐκ τῆς διεθνοῦς καταστάσεως καὶ ἀβεβαιότητος — νὰ σημειώνῃ ἐξακολουθητικὰς ὑψωτικὰς κινήσεις. Ἡ συνεχιζομένη δὲ καὶ περαιτέρω ζήτησις τῶν εἰδῶν τούτων, ὑπερακοντίζουσα τὴν παραγωγὴν καὶ δημιουργοῦσα ἀδιάπτωτον ἀνατιμητικὴν τάσιν, προκαλεῖ δικαιολογημένας ἀνησυχίας εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὡς ὑπονομεύουσα τὴν οἰκονομικὴν σταθερότητα τῶν διαφόρων χωρῶν καὶ δημιουργοῦσα διὰ πολλὰς τούτων ἐπιδείνωσιν τῶν ὅρων τοῦ ἐμπορίου. Τοῦτο συμβαίνει ὅταν αἱ τιμαὶ ἐξαγομένων προϊόντων ἢ δὲν δύνανται νὰ παρακολουθήσουν τὴν γενικὴν ὕψωσιν λόγω μειωμένης διεθνοῦς ζητήσεως, ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν εὐγενῶν προϊόντων τῆς Ἑλλάδος, ἢ συγκρατοῦνται εἰς χαμηλὰ ἐπίπεδα κατ' ἐφαρμογὴν προδιαγεγραμμένης ἐξαγωγικῆς πολιτικῆς, ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Αἱ τοιαῦται ἐνδεχόμεναι ἐξελίξεις προδιαγράφουν καὶ τὴν ἀνάγκην διὰ τὸν καθορισμὸν τῶν ἐνδεδειγμένων κατευθύνσεων εἰς τὴν οἰκονομικὴν πολιτικήν: πολιτικὴν συγκεντρώσεως ἀποθεμάτων, ἀλλὰ καὶ λελογισμένης διαθέσεως αὐτῶν, οἰκονομικῶν περιορισμῶν, δελτίων, ἐλέγχων καὶ αὐστηροῦ τρόπου ἐξασφαλίσεως ὅτι θὰ ἀνασταλῇ ἡ κακοποιὸς ἀνάπτυξις τῶν δυνάμεων τοῦ πληθωρισμοῦ.

ΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΑΙ ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ

Δύο εἶναι οἱ βασικοὶ λόγοι, διὰ τοὺς οποίους ἡ Ἑλληνικὴ οἰκονομία καθίσταται πολὺ περισσότερον εὐαίσθητος οἱαδήποτε ἄλλης ἐκ τῶν βοηθουμένων χωρῶν, συνεπείᾳ τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν μεταλλαγῶν, τῶν ἀνεφερομένων κυρίως εἰς τὴν περικοπὴν καὶ τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ σκοποῦ τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας καὶ τῆς συνεχιζομένης ὑψώσεως τῶν διεθνῶν τιμῶν.

1) Διότι ἡ Ἑλλὰς ἐπιδοθεῖσα, ὑπὸ πλήρεις πλήρεις πολεμικάς, λόγῳ τῆς κομμουνιστικῆς ἀνταρσίας, συνθήκας εἰς τὴν ἀνασύστασιν καὶ σταθεροποίησιν τῆς ἐξαρθρωθείσης προπολεμικῆς οἰκονομίας της καὶ προπορευθεῖσα εἰς τὴν πολεμικὴν της παρασκευὴν ὑστέρησεν οὐσιωδῶς τοῦ προγράμματος ἀνασυγκροτήσεως. Εἰς τρόπον ὥστε, νὰ μὴ ἔχῃ προχωρήσῃ ἢ ἐλάχιστα εἰς τὴν, διὰ τῆς ἐκτελέσεως ἀναδιαρθρωτικῶν τεχνικῶν ἔργων, ἐπίλυσιν τῶν ζωτικῶν προβλημάτων της : τοῦ προβλήματος δηλαδὴ τῆς ἀπασχολήσεως τοῦ πληθυσμοῦ της, τῆς ἐξαιρετικῶς χαμηλῆς παραγωγικότητος καὶ ἰδιαίτατα τοῦ ὀξυτάτου συναλλαγματικοῦ της προβλήματος. Ὡς ἐκ τοῦ τελευταίου τούτου καθίσταται ἐξώφθαλμον, ὅτι ἡ χώρα ἡμῶν εὑρίσκεται τὸ γεννῶν ἔχον ἐν πραγματικῇ ἀδυναμίᾳ ὄχι μόνον ὅπως προχωρήσῃ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἀνασυγκροτήσεως, εἰς ὅσην ἔκτασιν προεβλέπετο, ἀλλὰ καὶ ἐπιλύσῃ καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ πρόβλημα τῆς στοιχειώδους ἐπιβιώσεώς της, ἄνευ ὡρισμένου ὕψους ἀμερικανικῆς ἐπικουρίας.

2) Διότι συνεχίζεται ἡ ἐξάρτησις τῆς χώρας ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προμηθείας μεγίστου μέρους τῶν ἀγαθῶν, τῶν ἱκανοποιούντων πρώτας ἀνάγκας καὶ ἀνάγκας τεχνικῶν ἐργασιῶν. Ἐκ τοῦ λόγου τούτου, ἡ ὕψωσις τῶν διεθνῶν τιμῶν ἐπιδρᾷ ἐφ' ὅλης τῆς ἀρθρώσεως τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας, τῆς ὁποίας οὐδεμίαν πλευρὰν ἀφῆκεν ἄθικτον ἡ ἐκδηλωθεῖσα κρίσις.

Πράγματι, ὡς καταδεικνύεται ἐκ τῆς διαδοχικῆς διαμορφώσεως τῶν προβλέψεων ἐπὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, αἵτινες ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν ΔΟΣ, προκύπτει ὅτι αἱ συνέπειαι τῆς κρίσεως τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἐκδηλοῦνται:

α) Ἀπὸ μὲν τῆς πλευρᾶς τῆς περικοπῆς τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας, διὰ τοῦ ἀμέσου περιορισμοῦ τοῦ ποσοῦ τοῦ προοριζομένου δι' εἰσαγωγὰς κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν, καὶ συνεπῶς τῆς ἀνάγκης τῆς ἀντιστοίχου περιστολῆς τοῦ προγράμματος ἀνασυγκροτήσεως εἰς ἔκτασιν μικροτέραν ἐκείνης, ἥτις προεβλέπετο ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους, ὁπότε εἶχον ὁλοκληρωθῇ αἱ προϋπὸ θέσεις διὰ τὴν ἔναρξίν της 6) ἀπὸ τῆς πλευρᾶς, ἐξ ἄλλου, τῆς διεθνοῦς ὑψώσεως τῶν τιμῶν ἀφ' ἑνὸς διὰ τῆς ἀμέσου ἐπιδράσεως ἐπὶ τῶν τιμῶν ἐσωτερικοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης περιορισμοῦ τοῦ ποσοῦ τῶν $ 303 ἑκατομμ. ὅπερ προορίζεται διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἀγαθῶν κατανα λώσεως. Ἐκ τοῦ λόγου τούτου προκύπτει τὸ ἐνδεχόμενον τῆς δημιουργίας ἐπικινδύνου κενοῦ εἰσροῆς ἀγαθῶν εἰς τὴν Χώραν, ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου θὰ ἐστερεῖτο αὕτη τῶν ἀπαραιτήτων συναλλαγματικῶν ἐφοδίων πρὸς δημιουργίαν ἀποθεμάτων καταναλωτικῶν ἀγαθῶν διευκολυνόντων τὴν ἐφαρμογὴν σταθεροποιήσεως τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν. Καθίσταται οὕτω προφανές, ὅτι ἡ συναλλαγματικὴ κρίσις, ἣν συνεπάγεται ἡ μεταβολὴ τῶν διεθνῶν συνθηκῶν ἀποτελεῖ μίαν τῶν βασικῶν ἀφορμῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὀφείλεται ἡ πληθωρικὴ κρίσις τῆς οἰκονομίας.

Β΄ Η ΑΝΑΤΑΡΑΧΗ ΕΙΣ ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πράγματι, ἡ Ἑλλάς, ἡ ὁποία ἔχει ἤδη ὑποστῇ τὰς βαρείας συνεπείας συντριπτικοῦ πληθωρισμοῦ, ἀρχίζει καὶ πάλιν νὰ δοκιμάζεται ἀπὸ τὰ ἐξουθενωτικὰ τῆς οἰκονομίας της χαρακτηριστικὰ φαινόμενα τῆς ὑψώσεως τῶν τιμῶν καὶ τῆς ζητήσεως τῆς χρυσῆς λίρας, κατὰ τὸ δεύτερον ἑξάμηνον τοῦ ὑπὸ ἀναφορὰν ἔτους. Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν φαινομένων τούτων, διὰ τῆς λήψεως καταλλήλων καὶ συντόνων μέτρων, εἶναι ἐκδήλως ἐπιτακτικὴ καὶ κρίνεται ἐπείγουσα πρὸς πρόληψιν τῶν μεγάλων κινδύνων, εἰς οὓς ἐκτίθεται τὸ ἔθνος νὸν νόμισμα καὶ ἐν ἀμέσῳ συναρτήσει, ἡ οἰκονομικὴ ἀνάρρωσις τῆς Χώρας. Μίαν ἀπτὴν ἔνδειξιν τῆς δημιουργηθείσης καταστάσεως παρέχει ἡ κίνησις τοῦ δείκτου ἀκριβείας ζωῆς τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, ὅστις ἐσημείωσεν αὔξησιν κατὰ 10% ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1950.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς ἀγορᾶς τῆς χρυσῆς λίρας ἐξεδηλοῦτο ἐξ ἴσου ἐντόνως ἡ μεταβολὴ τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν. Ἡ ζήτησις ἦτο τοσον μεγάλη, ὥστε διὰ τὴν συγκράτησιν τῆς τιμῆς τῆς ἀνὰ διατεθῇ, καθ' ὑπαρχούσας πληροφορίας, ποσὸν 1.500.000 περίπου χρυσῶν λιρῶν, κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ 1950 καὶ ἰδίᾳ κατὰ τοὺς δύο τελευταίους αὐτοῦ μῆνας. Γεγονὸς ἄλλωστε, τὸ ὁποῖον προσθέτει ἐν δυσμενέστατον στοιχεῖον εἰς τὸ ἐπιδεινωθὲν ἤδη ἰσοζύγιον τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ εἰς τὰς διεθνεῖς συνθήκας ἀσφαλείας μεταβολή, ἀπετέλεσε τὴν κυριωτέραν αἰτίαν εἰς τὰς πληθωρικὰς ἐκδηλώσεις τῆς οἰκονομίας. Αἱ ἐκδηλώσεις αὗται δὲν ἐνηρμονισθησαν ἁπλῶς πρὸς τὸ ὕψος τῆς ἐν τῇ διεθνεῖ ἀγορᾷ ἐπελθούσης μεταβολῆς, ἀλλ' ἐπετάθησαν ἐκ τῆς ἐπιδράσεως ἐσωτερικῶν παραγόντων.

Βεβαίως, ποιά τις ἐπιδράδυνσις τῶν εἰσαγωγῶν κατὰ τὸ δεύτερον ἑξάμηνον, ἐπιβληθεῖσα ἐκ τῆς ἀναγκης τῆς καθιερώσεως περιορισμῶν πρὸς διαφύλαξιν τοῦ φθίνοντος συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος τῆς οἰκονομίας, ἀπετέλεσεν ἕνα τῶν ἐνδογενῶν παραγόντων μεταβολῆς τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν ἐὰν ὅμως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι, κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1950 ἡ παραγωγὴ ἦτο ηὐξημένη, ἐνῷ ἐξ ἀντιθέτου το ἐπίπεδον τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων δὲν μετεκινήθη οὐσιωδῶς ἐν τῷ συνόλῳ, καὶ ἡ κυκλοφορία χαρτονομίσματος δὲν ηὐξήθη, ἡ εὐνοϊκὴ ἐπίδρασις τῆς ἐκ τῶν συντελεστῶν τούτων διαμορφουμένης προσφορᾶς καὶ ζητήσεως χρήματος ἔδει νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἀποτροπὴν τῆς παρατηρηθείσης ἀνόδου τῶν τιμῶν, ἀνόδου μάλιστα συνεχομένης μὲ ἔντονα συμπτώματα ἀνεπαρκείας τῆς ζητήσεως καὶ περιορισμοῦ τῆς παραγωγῆς. Ἐφ' ὅσον οἱ ἀναφερθέντες συντελεσταί, οἵτινες στηρίζουν, ὑπὸ ὁμαλὰς συνθήκας, τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν τοῦ νομίσματος, δὲν ἤρκεσαν, ὡς κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ ἔτους, ὅπως συγκρατήσουν εἰς ἐπίπεδον περίπου σταθερὸν τὸν τιμάριθμον, οὐδεμία παραμένει ἀμφιβολία ὅτι ἡ μετασταροφὴ τοῦ ψυχολογικοῦ παράγοντος τοῦ ἐπικρατήσαντος κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον, θὰ συνετέλει εἰς τὴν διαμόρφωσιν δυσμενῶν ὀργανικῶν συνθηκῶν κλονισμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ νομίσματος. Τὰ χαρακτηριστικώτερα τούτων συμπτώματα ἐνεφανίζον το εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ βαθμοῦ ταχύτητος τῆς κυκλοφορίας καὶ τῆς ἀναλογίας, καθ ἣν τὰ εἰς χεῖρας τῶν ἰδιωτῶν ρευστὰ εἰς δραχμὰς πάσης μορφῆς διαθέσιμα κατηυθύνοντο πρὸ ζέπενδύσεις ἢ ἀνεζήτουν πραγματικὰς ἀξίας: ἀγαθὰ ἢ χρυσᾶς λίρας.

Κατὰ πόσον, ὑπὸ τὰς διαγραφείσας ἀνωτέρω συνθήκας προσφορᾶς ἀγαθῶν καὶ μέσων πληρωμῆς, ἡ μεταβολὴ τῆς ταχύτητος τῆς κυκλοφορίας, προκαλουμένη ἀπὸ ψυχολογικούς λόγους, καθώριζε τὴν δημιουργίαν πληθωριστικοῦ νομισματικοῦ πλεονάσματος ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν ἐπιδράδυνσιν τῶν πληθωριστικῶν ἐκδηλώσεων κατὰ τοὺς μῆνας Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον. Πράγματι, χωρὶς οὐδεμίαν μεταβολὴν τῶν παραγόντων, οἵτινες προσδιορίζουν τὴν ζήτησιν καὶ προσφορὰν χρήματος, το ἐπίπεδον τῶν τιμῶν ἐνδεῖ μάλιστα μόνον, ἂν καὶ κατὰ πόσον συνεπενήργησε πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν καὶ ἕτερος συντελεστὴς καὶ συγκεκριμένως ὁ ρυθμὸς τῆς χορηγήσεως πιστώσεων κατὰ τὴν χρονικὴν αὐτὴν περίοδον.

Κατὰ τὸ ἔτος 1950, τὰ μὲν μέσα πληρωμῆς δὲν ἐμφανίζουν οὐσιώδη αὔξησιν (ἐφ' ὅσον βεβαίως αἱ ἰδιότυποι καταθέσεις Ν.Π.Δ.Δ. δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκλαμβάνωνται ὡς δυναμικὴ κυκλοφορία). Τοὐναντίον ηὐξήθησαν τὸ χρεωστικὸν σκέλος τῶν παρὰ τῇ Τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος λογαριασμῶν τοῦ δημοσίου καὶ ἡ χρηματοδότησις τῶν παραγωγικῶν κλάδων τῆς οἰκονομίας κατὰ 1.132 δισεκατομμύρια δραχμῶν.

Οὐδεμία ὑφίσταται ἀμφιβολία, ὅτι αὔξησις τῶν πιστώσεων συνεπάγεται πληθωρικὸν κίνδυνον, ὅστις ἐγκλείει καὶ τὰ σπέρματα τοῦ ψυχολογικοῦ πληθωρισμοῦ καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν τιμῶν. Τοῦτο ὅμως, τότε μόνον, ἐφ' ὅσον παραμελοῦνται τὰ ποιοτικὰ κριτήρια ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς καὶ δὲν ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐλαστικότης τῶν πιστώσεων διὰ τῆς ἀσκήσεως καθαρῶς δημιουργικῆς καὶ βραχυπροθέσμου πιστωτικῆς πολιτικῆς.

Συνεπῶς φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἄποψις ἡ ἀποδίδουσα κυρίως εἰς ποσοστικά, ἀποκλειστικῶς νομισματικά, αἴτια τὴν ἐπελθοῦσαν αὔξησιν τῶν τιμῶν εἶναι μονομερὴς καὶ δὲν ἀποτελεῖ πλήρη ἐξήγησιν τῆς σημειωθείσης εἰς τὰ ἐπίπεδα αὐτῶν ἀνακυμάνσεως. Ὡς καὶ ἀνωτέρω ὑποστηρίξαμεν, ἡ οἰκονομία, εὐαισθητοποιηθεῖσα, ἐπηρεάζεται σημαντικώτατα ἐκ τοῦ ψυχολογικοῦ πληθωρισμοῦ, ὅστις ἐκδηλοῦται καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ἀκόμη ἐφαρμογῆς αὐστηρᾶς ἀντιπληθωρικῆς πολιτικῆς. Ὡς ἐκ τούτου διατηροῦμεν τὴν ἄποψιν, ὅτι πολλῶν ἀλόν ἀπαραίτητος δι ἀτὴ